

L'escenari del Montseny, o una muntanya senyera

En el número especial de Nadal vàrem iniciar la publicació dels cinc capítols que configuren el llibre «El Montseny i les seves quatre estacions», d'Antoni Jonch i Cuspinera. Abans de la pròxima arribada de la primavera cal conèixer «L'escenari del Montseny».

La Terra és petita o molt gran, qui ho sap! La relativitat és una de les lleis que ens regulen. El que sí és ben bé cert és, davant les complexitats que comportaria descriure, en genèric, les estacions, serà bo referir-les a un lloc escollit i, en la nostra condició geogràfica, no en podríem triar un altre de millor que el Montseny, ateses les singularitats excepcionals que ofereix.

Què és el Montseny? Per a molts, desconexadors dels seus particularismes, és, senzillament, una muntanya situada al centre del Vallès Oriental. Els que l'hagin visitat li trobaran molts d'altres valors i si, a més han llegit quelcom sobre la seva gènesi, fauna i flora, activitats humanes i les moltes singularitats que poseeix, llavors veuran encara el seu interès acresent i el miraran amb un gran respecte ple d'aliciants.

Si volem situar el Montseny en un context

geogràfic, direm que és la més alta de les muntanyes que formen la barrera Prelitoral; més encara, si ens situem en el Turó del Tagamanent i esguardem la gran esplanada de Vic, tancada per la serralada de Bertí, ens cridarà l'atenció la depressió que forma el Vallès en aquell indret a causa de la formació d'una falla miocènica. Aquest fet va provocar els ostensibles barrancs situats als voltants de La Calma, que tenen per nom els Sots: Sot de l'Infern, del Moli, de les Credes, etc., per on s'escorre l'aigua amb grans saltirons quan plou.

Tinguem en compte que essent el Montseny una antiga terra plaeozoica, els moviments d'alçaments i transformacions han tingut gran intensitat i el seu estudi és tan extens com complex. Per això veiem, i fa molt bonic de constatar-ho, la presència de sauló a prop de roques calcàries, feldepat de color rosat, tarteres i d'altres accidents

geològics que, al costat dels rius i torrentes, presidits per la Tordera que neix a l'excepcional Vall de Sant Marçal, donen al Montseny les autenticitats d'un pessebre gegantí.

Aparellat amb les quatre estacions i diferenciant les altituds, que hem dit que anaven des de la plana fins els grans cims, trobarem climatologies molt diferents. A les parts obagues, cara al vent, el fred serà notable i el llevant i el migdia podran qualificar-se, moltes voltes, àdhuc a l'hivern, de llocs agradables.

Sempre dominarà la humitat, amb pluviòmetres d'uns 1200m/m o més, a la vall de Santa Fe. En els cims i a la plana són molt més petites, entre 700 m/m i 800m/m.

La neu fa acte de presència cada any, amb més o menys intensitat. A voltes gairebé no es nota, però això és rar; d'altres, com el 1944, la nevada, va arribar als 175 cms. d'alçada al Turó de L'Home. Aquestes circumstàncies fan que les temperatures siguin molt variables, des de les agradables de l'estiu a les que marquen el sota zero durant l'hivern.

L'observatori meteorològic situat al Turó de L'Home dona, diàriament, orientacions sobre els fenòmens meteorològics més destacats d'aquesta fita.

Tots aquests fenòmens naturals, amb els recursos que han configurat, han cridat l'home. Les cites de la seva presència no són pas massa concretes, però hi ha monuments megalítics ben concrets. Poblats ibèrics i romans, però situats a la part baixa de la Muntanya.

D'edificacions, en tenim de molt antigues: esglésies romàniques -unes dotze-, cases pairals i masies. Totes es mantenen a poca alçada fins a començaments del Segle XVI, no passant de mil metres i sumant, en aquell moment, gairebé 800 focs. Més tard, entorn del segle XVIII, són moltes les que han assolit fites més altes, o bé les masies o els seus camps de conreu; 1200 mts. al Corral d'En Delmal; Penyacans (Llobet).

Els pobles de la plana i els arrecerats a la muntanya han anat creixent i al segle XX, a Santa Maria de Palautordera, hi ha 2000 habitants; a La Garriga, 4100, i Sant Celoni, el més gran, arriba als 5000 habitants.

Tota aquesta població establerta buscava en l'agricultura i una mica en el poc bestiar que mantenia, llurs subsistència. Cerquen terres fèrtils prop dels rius i fan algunes basses per emmagatzemar l'aigua. Els desnivells són vençuts formant bancals, a vegades d'unes dimensions petitíssimes. És una lluita entre el medi i la tenacitat de l'home per aconseguir el pa de cada dia; cada petita plana, llaurada; l'arbre, tot fent bosc, anirà caient, l'home en collirà la fusta per a la llar, per treballar-la, per escalfar-se i perquè li doni més possibilitats de conreu i de continuar sobrevivint. Mentre pugui regar, plantarà verdures, llegums. Quan no es pugui beneficiar de l'aigua, solament en ploure, llavors haurà de sembrar cereals, algunes patates i farratge pel bestiar.

A les zones més baixes s'hi troba la vinya, que puja fins els 900 mts. i l'olivera que dona fruits en els llocs adients d'orientació, fins els 800-900 metres. Els castanyers també tenen la seva importància pel fruit i la fusta que donen, sobretot a la regió de Viladrau.

De Sant Celoni a Santa Fe: un paisatge meravellós

